

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 663/2025-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Ladislavom Ščurym, PhD., advokátom, Mierová 1725, Čadca, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/120/2013 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/120/2013 po podaní dovolania sťažovateľky z 30. apríla 2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **1 200 eur**, ktoré jej **je** Okresný súd Žilina **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Žilina **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľky

1. Uznesením č. k. II. ÚS 663/2025-10 zo 19. novembra 2025 ústavný súd prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú 20. októbra 2025 v časti, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/120/2013 po podaní dovolania sťažovateľky z 30. apríla 2018 (ďalej ako „napadnuté konanie“). V prevyšujúcej časti bola ústavná sťažnosť sťažovateľky odmietnutá. Sťažovateľka sa domáha aj vyslovenia príkazu porušovateľovi konať bez zbytočných prietahov a priznania primeraného finančného zadostučinenia a náhrady trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalobkyňou v 1. rade v konaní o určenie vlastníckeho práva, vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 2C/120/2013.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 2C/120/2013-222 z 9. júna 2016 žalobu žalobcov zamietol a zaviazal ich spoločne a nerozdielne k náhrade trov konania žalovaným (ďalej len „rozhodnutie okresného súdu“).

4. O odvolaní žalobcov Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 10Co/114/2017 z 28. decembra 2017 rozhodol tak, že potvrdil zamietnutie žaloby, zmenil výrok o nároku na náhradu trov konania a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (ďalej len „rozhodnutie odvolacieho súdu“).

5. Žalobcovia proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali dovolanie, ktoré podľa tvrdenia sťažovateľky ku dňu podania ústavnej sťažnosti (t. j. viac ako 7 rokov) nebolo predložené na rozhodnutie dovolaciemu súdu, v čom sťažovateľka vzhliada porušenie v záhlaví ňou označených základných práv.

6. Sťažovateľka následne poukazom na celkovú dobu trvania konania chronologicky popisuje obdobia nečinnosti, resp. nesústredenej činnosti okresného súdu v priebehu prvoinštančného konania, odvolacieho konania a dovolacieho konania.

7. K dovolaciemu konaniu sťažovateľka uvádza, že žalobcovia podali dovolanie 30. apríla 2018. Dňa 27. augusta 2020 žalobcovia urgenciou žiadali okresný súd o predloženie dovolania najvyššiemu súdu, akcentujúc to, že po dobu dva a pol roka okresný súd neurobil žiaden úkon. Dňa 11. mája 2021 bolo sťažovateľke oznámené, že z dôvodu úmrtia žalovaného v 1. a 2. rade bude súd v konaní pokračovať až po právoplatnosti rozhodnutia o pokračovaní konania s dedičmi po žalovaných. Dňa 21. marca 2022 okresný súd doručil sťažovateľke uznesenie sp. zn. 2C/120/2013 z 8. marca 2022, ktorým rozhodol o pokračovaní konania s dedičmi po žalovaných.

8. Až 14. septembra 2022 okresný súd vyzval žalobcov na doloženie plnomocenstva na zastupovanie v dovolacom konaní, ktoré žalobcovia 5. októbra 2022 zaslali.

9. Dňa 11. novembra 2022 bolo žalobcom zaslané vyjadrenie žalovaných v 3., 4. a 5. rade k dovolaniu žalobcov, na ktoré títo reagovali podaním z 21. novembra 2022 spolu s opätovným upozornením na nepredloženie dovolania najvyššiemu súdu. Sťažovateľka upozorňuje, že vyjadrenie žalovaných v 3., 4. a 5. rade je datované 19. októbra 2018.

10. Okresný súd následne 20. januára 2025 doručil sťažovateľke výzvu na uvedenie informácie o žalobcoch v 17. až 25. rade v rozsahu, či sú žijúci a v prípade informácie o úmrtí aj uvedenie ich dedičov, príp. spisovú značku dedičských konaní, na ktoré sťažovateľka vo februári 2025 reagovala dvoma oznámeniami s uvedením jej známych informácií o daných žalobcoch.

11. Následne okresný súd uznesením č. k. 2C/120/2013-443 z 20. mája 2025 (zrejme chybou v písaní sťažovateľka uvádza rok 2013, pozn.) rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičmi po žalobcoch v 2., 10., 12. a 21. rade.

12. Sťažovateľka 15. októbra 2025 cez informačnú kanceláriu okresného súdu zisťovala stav napadnutého konania a bola vyrozumená, že dovolanie žalobcov bolo najvyššiemu súdu predložené 22. augusta 2025, t. j. po 7 rokoch od jeho podania.

13. K skutkovej a právnej zložitosti veci sťažovateľka uvádza, že nejde o zložitú vec, pričom ani úmrtie strán sporu neodôvodňuje prietahy, ktorých sa okresný súd dopustil pri rozhodovaní o pokračovaní v konaní právnymi nástupcami. Sťažovateľka uvádza, že napriek pluralite na strane žalobcu a žalovaného strany reagovali promptly, a teda prietahy spôsobil výlučne okresný súd. Sťažovateľka poukazuje na neprijateľnú celkovú dĺžku konania v trvaní 12 rokov, z toho 7 rokov trvajúce úkony okresného súdu spojené s dovolaním, čo opodstatňuje návrh na uloženie povinnosti okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a sťažovateľke priznať 7 000 eur z titulu primeraného finančného zadost'učinenia. Podstatnú časť ústavnej sťažnosti venuje jej dôvodnosti cez prizmu judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“).

II.

Vyjadrenie okresného súdu, replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

14. Okresný súd k ústavnej sťažnosti zaujal stanovisko podaním sp. zn. 1SprS/204/25 zo 16. decembra 2025, ktorého súčasťou je aj prehľad realizovaných procesných úkonov po podaní dovolania sťažovateľky a vyjadrenie zákonnej sudkyne (ďalej len „stanovisko okresného súdu“).

15. V úvode zákonná sudkyňa zdôrazňuje, že nie je pravdivým tvrdenie sťažovateľky, že okresný súd predložil spis dovolaciemu súdu až v roku 2025. Vec bola dovolaciemu súdu prvýkrát predložená 30. novembra 2022. Do predloženia spisu najvyššiemu súdu došlo vo veci k opakovanej zmene zákonného sudcu, úkonov súvisiacich so zisťovaním právnych nástupcov po zomrelých žalovaných, ako aj odstránenie nedostatku pri plnej moci žalobcov.

16. Dňa 19. decembra 2024 najvyšší súd vrátil spis okresnému súdu bez rozhodnutia vo veci v dôsledku úmrtia ďalších účastníkov konania v spojení s potrebou overenia procesnej subjektivity u žalobcov v 17. až 25. rade. Pre zistenie danej skutočnosti okresný súd vyzval právneho zástupcu žalobcov o poskytnutie informácií o týchto účastníkoch konania a následne dopytoval súdnych komisárov, čo sa týka okruhu dedičov po zomrelých žalobcov. Uznesením zo 6. mája 2025 rozhodol o pokračovaní v konaní s právnymi nástupcami a doručil im výzvu, aby oznámili svoj záujem pokračovať v konaní. Dňa 19. júna 2025 okresný súd opätovne predložil spis najvyššiemu súdu.

17. Zákonná sudkyňa uvádza, že vec jej bola pridelená 16. decembra 2022 (počas prvého dovolacieho konania, pozn.). Je toho názoru, že vo veci boli úkony vykonávané konzistentne a postupom okresného súdu nedošlo k žiadnym prietahom. Obdobie vykonávania úkonov súdu prvej inštancie v súvislosti s dovolacím konaním sa predĺžilo v dôsledku úmrtia účastníkov konania, v dôsledku čoho bolo potrebné ustáliť okruh právnych nástupcov a vo vzťahu k týmto zabezpečiť

vyjadrenie k podanému dovolaniu. Zákonná sudkyňa tiež poukazuje na potrebu doplnenia kvalifikovanej plnej moci na účel zastupovania žalobcov v dovolacom konaní. Ústavnú sťažnosť preto považuje v celom rozsahu za neopodstatnenú.

II.2. Replika sťažovateľky:

18. Sťažovateľka replikou doručenou ústavnému súdu 22. januára 2026 k stanovisku okresného súdu uviedla, že z vyjadrenia zákonnej sudkyne vyplýva, že v období od 2018 do 2022 sa len zisťovali nástupcovia po 3 zomrelých účastníkov konania, čo sťažovateľka hodnotí ako neobvykle dlhú dobu, ktorú považuje za prietahy.

19. Sťažovateľka namieta argumentáciu okresného súdu o potrebe doloženia kvalifikovaných plných mocí pre zastupovanie žalobcov v dovolacom konaní, keďže písomná plná moc bola doložená spolu s podaním dovolania, avšak zmena právnej úpravy od 1. júla 2018 vyžadovala ich elektronickú konverziu.

20. Sťažovateľka má výhradu aj k postupu zákonnej sudkyne, ktorá na zistenie procesnej subjektivity žalobcov oslovila ich právnych zástupcov namiesto toho, aby si túto skutočnosť overila cez dostupné registre a následne u súdnych komisárov v dedičských konaniach.

21. Sťažovateľka uzatvára, že aj z prehľadu procesných úkonov je zrejmé, že riadne okresný súd konal až v roku 2025 (po vrátení veci najvyšším súdom, pozn.) a predchádzajúce obdobie sa vyznačuje len občasnými úkonmi, čím došlo k prietahom v konaní. Svoju ústavnú sťažnosť tak považuje za dôvodnú a za podanie repliky sťažovateľka žiada priznať náhradu trov konania.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

22. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

23. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť tak, ako to ústavný súd konštantne judikuje (m. m. II. ÚS 637/2024).

24. Predmetom prieskumu ústavného súdu je posúdenie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k sťažovateľkou tvrdenému porušeniu základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

25. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, zohľadňujúc nielen nečinnosť, ale aj nesústredenú činnosť konajúceho súdu (m. m. II. ÚS 579/2024 a tam uvedená judikatúra),

sledujúc splnenie základnej povinnosti súdu a sudcu zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (bližšie pozri II. ÚS 584/2024).

26. Klasifikáciu prietahov v konaní ako zbytočných s následným vyslovením alebo nevyslovením porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ústavný súd posudzuje vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

27. Keďže spis sa aktuálne nachádza na najvyššom súde, ústavný súd nepovažoval za potrebné pre posúdenie prietahov v konaní jeho vyžiadanie (a to aj v kontexte toho, že dovolanie bolo sťažovateľkou podané v apríli 2018, o ktorom do dnešného dňa nie je rozhodnuté), keďže uvedené je možné posúdiť aj z chronologického prehľadu procesných úkonov poskytnutých zákonnou sudkyňou, ktorá vychádzala z elektronického súdneho spisu.

28. K právnej a skutkovej zložitosti prejednávanej veci ústavný súd konštatuje, že spor, ktorého predmetom je určenie vlastníckeho práva, je potrebné považovať za bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov. Z doterajšieho priebehu napadnutého konania však vyplýva určitá zložitosť daná procesným spoločenstvom na obidvoch stranách sporu (27 žalobcov a 8 žalovaných) a úmrtiami účastníkov v priebehu konania, čo má za následok potrebu zistenia právnych nástupcov a následného ustálenia okruhu účastníkov konania.

29. Ústavný súd zistil, že sťažovateľ svojím správaním v napadnutom konaní zásadne neovplyvnil jeho dĺžku.

30. Pokiaľ ide o postup okresného súdu, z ústavnej sťažnosti a vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že po podaní dovolania došlo k nečinnosti, ako aj nesústredenej činnosti okresného súdu. Ústavný súd v období od podania dovolania do predloženia veci dovolaciemu súdu identifikoval obdobie nečinnosti, resp. nesústredenej činnosti v trvaní 3 rokov. Okresný súd až po 6 mesiacoch doručoval žalovaným na vyjadrenie podané dovolanie. Až po 4 mesiacoch od zistenia úmrtí žalovaných sa okresný súd dopytoval notára na stav dedičského konania. Následne počas obdobia 2 rokov došlo len k opakovanej zmene zákonného sudcu. Súd uznesením z 8. marca 2022 rozhodol o pokračovaní s dedičmi, následne až o približne 6 mesiacov súd vyzval na doloženie kvalifikovaných plných mocí na zastupovanie v dovolacom konaní. Okrem období nečinností tak súd aj nesústredenou činnosťou prispel k dĺžke obdobia, v ktorom sa vykonávali úkony súdu prvej inštancie v dovolacom konaní. K obdobiu, keď bol spis prvýkrát predložený na dovolací súd, je potrebné uviesť, že k jeho vráteniu najvyšší súd pristúpil z dôvodu úmrtia účastníkov konania, avšak nielen v období po predložení spisu najvyššiemu súdu (čo vyplýva aj z vyjadrenia zákonnej sudkyne, ktorá medzi zomrelými žalobcami uvádza údaj o smrti žalovanej v 21. rade 22. januára 2022, t. j. v čase, keď spis ešte bol na okresnom súde). Aj dovolacie konanie v trvaní skoro 2 rokov je tak potrebné počítať na vrub okresnému súdu.

31. V následnom postupe okresného súdu (po vrátení spisu okresnému súdu, pozn.) ústavný súd konštatuje plynulý priebeh, keď za približne pol roka okresný súd ustálil okruh účastníkov konania a opätovne predložil spis na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

32. Ústavný súd tak uzatvára, že nie je možné uprieť okresnému súdu snahu o riadny postup v konaní (zjavný najmä po vrátení veci najvyšším súdom). Počas posudzovaného obdobia (od podania dovolania sťažovateľkou do opätovného predloženia veci na rozhodnutie najvyššiemu súdu) v dĺžke skoro 7 rokov ústavný súd identifikoval obdobie nečinnosti, resp. nesústredenej činnosti v celkovej dĺžke 4,5 roka, zahŕňajúce aj prvé obdobie prítomnosti spisu na dovolacom súde. Aktuálna dĺžka konania je v rozhodujúcej miere spôsobená postupom okresného súdu, ktorý nepostupoval v intenciách čo najrýchlejšieho vykonania úkonov súdu prvej inštancie po podaní dovolania. To rezultuje vo vyslovení porušenia označených práv sťažovateľky (bod 1 výroku nálezu).

IV.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

33. Keďže predmetné konanie je ku dňu rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené a okresný súd procesné úkony v rámci dovolacieho konania vykonal, v súlade s ustálenou judikatúrou ústavný súd neuložil okresnému súdu príkaz konať bez zbytočných prietahov podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde. Tomuto návrhu sťažovateľky tak ústavný súd nevyhovел (bod 4 výroku nálezu).

34. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala priznať finančné zadosťučinenie 7 000 eur.

35. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

36. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za potrebné priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým celkovú dĺžku napadnutého konania, neodôvodnenú nečinnosť súdu, predmet konania a jeho skutkovú zložitosť danú počtom účastníkov konania a objektívnymi skutočnosťami spočívajúcimi v úmrtiach niektorých z nich, ale aj aktuálny výsledok sporu, ktorým bola žaloba toho času právoplatne zamietnutá a v danom čase je právna istota medzi účastníkmi konania nastolená.

37. Po zohľadnení týchto okolností, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie 1 200 eur (bod 2 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

38. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania pred ústavným súdom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľke priznal náhradu trov

konania za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Za repliku k stanovisku okresného súdu odmenu nepriznal, keďže neobsahovala žiadne nové skutočnosti ani argumentáciu, ktorá by ústavnému súdu nebola známa z ústavnej sťažnosti, resp. z obsahu predloženého stanoviska okresného súdu. Vypočítaná náhrada trov sa podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvyšuje o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane, a predstavuje celkom 949,17 eur (bod 3 výroku nálezu).

39. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2026

Peter Molnár
predseda senátu